

บทเรียนที่ 4

กฎหมายประกันสังคม และเงินทดแทน

สาระการเรียนรู้

01

วัตถุประสงค์ และขอบเขตการใช้
พระราชบัญญัติประกันสังคม

02

สำนักงานประกันสังคม และกองทุนประกันสังคม

03

ผู้ประกันตน

04

การขึ้นทะเบียนประกันตน

สาระการเรียนรู้

05

เงินสมทบ

06

ประโยชน์ทดแทน

07

สิทธิของผู้ประกันตนในระบบหลังสิ้นสุดสภาพ
การเป็นผู้ประกันตน

08

เงินทดแทน

1 วัตถุประสงค์ และขอบเขตการใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม

กฎหมายประกันสังคมที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติประกันสังคมฉบับนี้ก็เพื่อ

1. จัดตั้งกองทุนประกันสังคมขึ้น โดยให้นายจ้าง พร้อมด้วยลูกจ้าง คือผู้ประกันตน และรัฐบาล รวม 3 ฝ่าย ร่วมกัน ออกเงินสมทบเงินกองทุนประกันสังคม
2. เพื่อเป็นหลักประกันแก่บุคคลผู้เป็นลูกจ้าง (ผู้ประกันตน) เมื่อประสบเคราะห์ภัยมีปัญหาด้านการเงินจะได้รับการช่วยเหลือในลักษณะ**เฉลี่ยความเสี่ยง**ของประโยชน์ในสังคมด้วยการนำเงินกองทุนเรียกว่า **“ประโยชน์ทดแทน”** ช่วยเหลือแก่ผู้ประสบเคราะห์ภัย
3. ใช้กองทุนเป็นหลักประกันให้แก่ลูกจ้าง คือ ผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทน

4. เหตุที่ลูกจ้างหรือผู้ประกันตนจะได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนก็ต่อเมื่อลูกจ้างหรือผู้ประกันตนประสบอันตราย เจ็บป่วย ทุพพลภาพ หรือตาย อันมิใช่เนื่องจากการทำงานให้นายจ้างรวมทั้งกรณีคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และกรณีว่างงานด้วย

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติไม่ให้นำข้อบัญญัติในฉบับนี้ไปบังคับแก่ลูกจ้าง ดังต่อไปนี้

1. ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น
2. นักเรียน นักเรียนพยาบาล นิสิต หรือนักศึกษา ซึ่งเป็นลูกจ้างของโรงเรียนสถานพยาบาล วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย
3. ลูกจ้างของรัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ
4. กิจการหรือลูกจ้างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ได้แก่ ลูกจ้างสภาอากาศไทย ลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างของกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ซึ่งมิได้ใช้ลูกจ้างตลอดปี ลูกจ้างที่นายจ้างได้จ้างไว้เพื่อทำงานเป็นครั้งคราว เป็นงานจรตามฤดูกาล ลูกจ้างของสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ลูกจ้างสถาบันนิติบัณฑิตยสภา เป็นต้น

2 สำนักงานประกันสังคม และกองทุนประกันสังคม

กฎหมายประกันสังคมกำหนดให้มีสำนักงานประกันสังคมขึ้นในกระทรวงแรงงาน และให้มีหน้าที่ ดังนี้

1. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ คณะกรรมการอื่น และคณะอนุกรรมการ ตามพระราชบัญญัตินี้
2. เก็บ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการประกันสังคม
3. จัดทำทะเบียนนายจ้างและผู้ประกันตนซึ่งต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุน
4. ปฏิบัติการตามที่พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน
5. กระทำกิจการอย่างอื่นตามที่รัฐมนตรี คณะกรรมการ คณะกรรมการอื่น หรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน กองทุนดังกล่าวเรียกว่า “**กองทุนประกันสังคม**” และรับผิดชอบในการจัดตั้งกองทุนประกันสังคม ซึ่งเป็นทุนสำหรับให้ประโยชน์ทดแทนแก่ผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม รวมถึงใช้จ่ายในการบริหารงานของสำนักงานประกันสังคม

ตารางอธิบาย ความแตกต่างของประกันสังคม 3 ประเภท

ประเภท	คำอธิบาย	ตัวอย่าง	เงินสมทบ/เดือน	
			แบบเดิม	แบบอัปเดต*
ม33	ลูกจ้างอายุ 15-60 ปี ในหน่วยงานที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป	พนักงานบริษัท เอกชน	5% ของค่าจ้าง จ่ายสูงสุดไม่เกิน 750.-	3% ของค่าจ้าง จ่ายสูงสุดไม่เกิน 450.- ปีงบประมาณ ๖๖-๖๗ 2565
ม39	ผู้ที่เคยมีสถานะเป็น ม33 จ่ายเงินสมทบก่อนออกจาก งานไม่น้อยกว่า 12 เดือน แล้วยังต้องการรักษาสิทธิเดิม โดยต้องออกจากงานมา ไม่เกิน 6 เดือน	อดีตพนักงาน บริษัทเอกชน	432.-	240.-
ม40	ผู้ที่ไม่ได้มีสถานะทั้ง ม33 และ ม39 แต่ต้องการสมัคร ประกันสังคม	ฟรีแลนซ์, ค้าขาย, พ่อบ้านแม่บ้าน	แผน 1 70.- แผน 2 100.- แผน 3 300.-	

*ข้อมูลอาจมีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง

ตารางแสดง ความคุ้มครองของประกันสังคม 3 ประเภท

ประเภท	ความคุ้มครอง						
	ว่างงาน	ประสบ อันตราย/ เจ็บป่วย	คลอด บุตร	ทุพพลภาพ	เสียชีวิต	สงเคราะห์ บุตร	ชราภาพ
ป33	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ป39	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ป40 แผน 1	✗	✓	✗	✓	✓	✗	✗
ป40 แผน 2	✗	✓	✗	✓	✓	✗	✓
ป40 แผน 3	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓

3

ผู้ประกันตน

ผู้ประกันตน คือ ลูกจ้างที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีที่จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม เพื่อก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามที่กฎหมายกำหนด สามารถจำแนกได้ดังนี้

1 ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 เป็นประเภทลูกจ้างอยู่ในระบบสัญญาจ้างแรงงานที่กฎหมายบังคับเป็นผู้ประกันตน ซึ่งผู้รับผิดชอบจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน จะประกอบด้วย 3 ฝ่าย ได้แก่ รัฐบาล นายจ้าง ลูกจ้าง

การสิ้นสุดหรือสิ้นสุดสภาพการเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 นี้ มีได้ 2 กรณี คือ ตายหรือสิ้นสุดสภาพการเป็นลูกจ้าง อาจเป็นเพราะลาออกจากการเป็นลูกจ้าง หรือถูกให้ออก ถือว่าการเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดหรือสิ้นสุดลง แต่สิทธิของผู้ นั้นยังมีสิทธิได้ประโยชน์ทดแทนต่อไปอีก 6 เดือน นับแต่วันสิ้นสุดสภาพการเป็นลูกจ้าง หากได้ส่งเงินสมทบครบตามเงื่อนไขเวลาที่กฎหมายกำหนด

2 ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 คือ ผู้ที่เคยเป็นลูกจ้างและส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน หลังจากพ้นสภาพการเป็นลูกจ้าง แต่ประสงค์จะเป็นผู้ประกันตนต่อไป ต้องแสดงความประสงค์และส่งเงินสมทบรายเดือน เดือนละหนึ่งครั้ง หากต้องการกลับมาเป็นผู้ประกันตนอีกครั้ง สามารถยื่นคำขอภายในหนึ่งปีนับแต่พระราชบัญญัติการกลับเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. 2561 ใช้บังคับ และสำนักงานประกันสังคมต้องพิจารณาภายใน 7 วัน และแจ้งผลภายใน 15 วัน

3 ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ผู้ประกันตนประเภทนี้คือบุคคลที่มีใช้ลูกจ้างตามที่กล่าวมาแล้ว แต่เป็นบุคคลทั่ว ๆ ไป มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ มีความประสงค์จะเป็นผู้ประกันตน ก็สามารถสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตนได้ โดยให้แจ้งหรือแสดงความจำนงต่อสำนักงานประกันสังคม การจ่ายเงินสมทบจะแตกต่างไปจากผู้ประกันตนที่เป็นลูกจ้าง เรียกผู้ประกันตนว่า **ผู้ประกันตนนอกระบบ หรือผู้ประกันตนตามมาตรา 40**

4

การขึ้นทะเบียนประกันตน

การขึ้นทะเบียนประกันตนให้แก่ลูกจ้าง เป็นหน้าที่ของนายจ้างและลูกจ้างต้องปฏิบัติร่วมกัน สรุปได้ดังนี้

1

หน้าที่ของนายจ้าง

1.

นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ต้องแจ้ง**ขึ้นทะเบียนประกันตนภายใน 30 วันนับแต่วันที่ลูกจ้างเริ่มเป็น**
ผู้ประกันตน โดยแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อผู้ประกันตนและอัตราค่าจ้างตามแบบที่สำนักงานประกันสังคมกำหนด
หลังจากนั้น สำนักงานประกันสังคมจะออกหนังสือสำคัญให้แก่นายจ้างและบัตรประกันสังคมให้แก่ลูกจ้าง

2.

นายจ้างต้องหักเงินค่าจ้างของลูกจ้างเพื่อเป็นเงินสมทบส่วนของผู้ประกันตนและส่วนของนายจ้างเท่ากัน แล้วนำส่งให้สำนักงานประกันสังคมภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป พร้อมยื่นรายการแสดงการส่งเงินสมทบตามแบบที่สำนักงานกำหนด

3.

ถ้านายจ้างไม่ส่งเงินสมทบครบตามจำนวนหรือส่งล่าช้า จะต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน ของจำนวนเงินสมทบที่ยังไม่ได้้นำส่งให้สำนักงานประกันสังคม

4.

นายจ้างต้องจัดทำทะเบียนของผู้ประกันตนและเก็บรักษาไว้ที่สถานที่ทำงาน พร้อมให้พนักงานของสำนักงานประกันสังคมตรวจสอบ หากไม่ปฏิบัติตาม จะมีโทษจำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ

2 หน้าทีของผู้ประกันตนหรือลูกจ้าง

1.

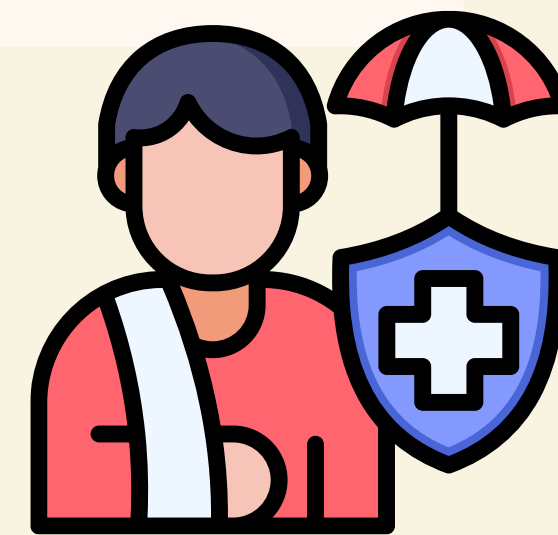
ต้องจ่ายเงินสมทบ โดยนายจ้างเป็นผู้หักจากค่าจ้างรายเดือน **นำส่งให้สำนักงานประกันสังคม ทุกครั้งที่มีการจ่ายค่าจ้าง หรือค่าจ้างรายเดือน**

2.

ผู้ประกันตนต้องมีบัตรประกันสังคมที่ได้รับจากสำนักงานประกันสังคม หรือมีบัตรประจำตัวประชาชนเพื่อแสดงต่อสถานพยาบาล เมื่อต้องการรักษาพยาบาล เพราะเจ็บป่วย และให้พนักงานประกันสังคมตรวจสอบได้

3.

ผู้ประกันตนต้องทำหนังสือระบุชื่อบุคคลที่ตนประสงค์จะให้เป็นผู้**รับผลประโยชน์ทดแทนตน** เมื่อไม่สามารถมารับด้วยตนเองได้ เช่น ประโยชน์ทดแทนกรณีถึงแก่ความตาย เงินค่าทำศพและจัดการศพ เป็นต้น

5

เงินสมทบ

เงินสมทบ คือ เงินที่ผู้ประกันตนต้องส่งเข้ากองทุนประกันสังคมเป็นประจำทุกเดือน ตามอัตราร้อยละจากฐานเงินเดือนของผู้ประกันตนซึ่งกำหนดจากฐานเงินเดือนขั้นต่ำและขั้นสูงเป็นฐานในการคำนวณ แต่ต้องไม่เกินอัตราเงินสมทบที่กำหนดไว้ท้ายพระราชบัญญัติประกันสังคมฉบับนี้

เงินสมทบของผู้ประกันตนทั้ง 3 ประเภท มีอัตราไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับประเภทของผู้ประกันตน ดังนี้

ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 คือ ผู้ประกันตนในระบบ เป็นผู้ประกันตนที่ทำงานอยู่กับนายจ้างมีรายละเอียดเกี่ยวกับเงินสมทบดังนี้

1. ประเภทนี้มีผู้เกี่ยวข้องในการส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม รวม 3 ฝ่าย คือ **ฝ่ายลูกจ้าง** (ผู้ประกันตน) **ฝ่ายนายจ้าง** และ**ฝ่ายรัฐบาล**

2. ประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตนจะได้รับมี 7 กรณี ได้แก่ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และกรณีว่างงาน

3. อัตราเงินสมทบที่นำส่งเป็นกองทุนต่อเดือนคิดจากฐานเงินเดือนของลูกจ้างที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน**ร้อยละ 5 ของฐานเงินเดือน**ซึ่งคำนวณจากเงินเดือนขั้นต่ำสุดที่อัตรา 1,650 บาท และสูงสุดที่อัตราไม่เกิน 15,000 บาท แต่ไม่**เกินเดือนละ 750 บาท** ผู้ประกันตนและนายจ้างออกเงินสมทบฝ่ายละเท่า ๆ กัน ในประโยชน์ทดแทนทั้ง 7 กรณี ส่วนฝ่ายรัฐบาลให้ออกเงินสมทบเข้ากองทุนอีกส่วนหนึ่งตามอัตราที่กฎหมายกำหนด

ตัวอย่าง

(1) นายสมพรอายุยังไม่ถึง 60 ปี เป็นลูกจ้างของบริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัดมีเงินเดือนเป็นค่าจ้างรายเดือน เดือนละ 9,000 บาท นายสมพรสมัครเป็นผู้ประกันตนแล้ว ต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมร้อยละ 5 ของเงินเดือน 9,000 บาท เงินสมทบที่นายสมพรต้องส่งต่อเดือน

$$\frac{9,000 \times 5}{100}$$

คือ = 450 บาทต่อเดือน

(2) ตามตัวอย่างข้อ (1) ถ้านายสมพรมีเงินเดือนเป็นค่าจ้างรายเดือน เดือนละ 22,000 บาทเงินสมทบที่นายสมพรจะต้องส่งคิดจากฐานเงินเดือนสูงสุดที่อัตราไม่เกิน 15,000 บาท แต่นายสมพรมีเงินเดือนสูงเกินกว่าที่กำหนดจึงต้องปรับฐานเงินเดือนมาอยู่ที่ 15,000 บาท ดังนั้น เงินสมทบที่นายสมพรต้องส่งต่อเดือน

$$\text{คือยอดเงิน} \quad \frac{15,000 \times 5}{100} = 750 \text{ บาทต่อเดือน}$$

4.

นายจ้างต้องหักเงินค่าจ้างของลูกจ้างตามจำนวนเงินสมทบและนำส่งให้สำนักงานประกันสังคมภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป พร้อมยื่นรายการแสดงการส่งเงินสมทบ หากไม่ปฏิบัติตามจะต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่ยังไม่ได้ส่ง

ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 คือ ผู้ประกันตนที่เคยเป็นลูกจ้างและเป็นผู้ประกันตนในระบบมาตรา 33 มาก่อนแล้ว ต่อมาได้สิ้นสุดสภาพจากการเป็นลูกจ้าง ความเป็นผู้ประกันตนก็สิ้นสุดลงแต่ได้แสดงความจำนงขอเป็นผู้ประกันตนต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

1.

ยื่นแสดงความจำนงต่อสำนักงานประกันสังคมภายใน 6 เดือน นับแต่วันสิ้นสุดการเป็นผู้ประกันตน และส่งเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน

2.

มีผู้ต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้ประกันตนและฝ่ายรัฐบาล

3.

ประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตนจะได้รับมี 6 กรณี คือ ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทูพพลภาพ ตาย คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร และชราภาพ (เว้นกรณีว่างงาน)

4.

อัตราเงินสมทบส่งเข้ากองทุนต่อเดือน คือจากฐานเงินเดือน 4,800 บาท ร้อยละ 9 เท่ากับเดือนละ 432 บาท ส่วนรัฐบาลจ่ายเงินสมทบให้ตามที่กฎหมายกำหนด

ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 คือบุคคลทั่วไปที่ไม่เป็นลูกจ้าง อายุระหว่าง 15-60 ปี และไม่ได้เป็นสมาชิกของ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกองทุนของรัฐวิสาหกิจ เช่น เกษตรกร พ่อค้าแม่ค้า หรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระ หากต้องการเป็นผู้ประกันตนสามารถสมัครเข้าระบบตามมาตรา 40 ได้โดยสมัครใจ

เงื่อนไขการจ่ายเงินสมทบ

ทางเลือกที่ 1 จ่ายเงินสมทบ 70 บาท/เดือน

คุ้มครอง 3 กรณี คือ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ และกรณีตาย

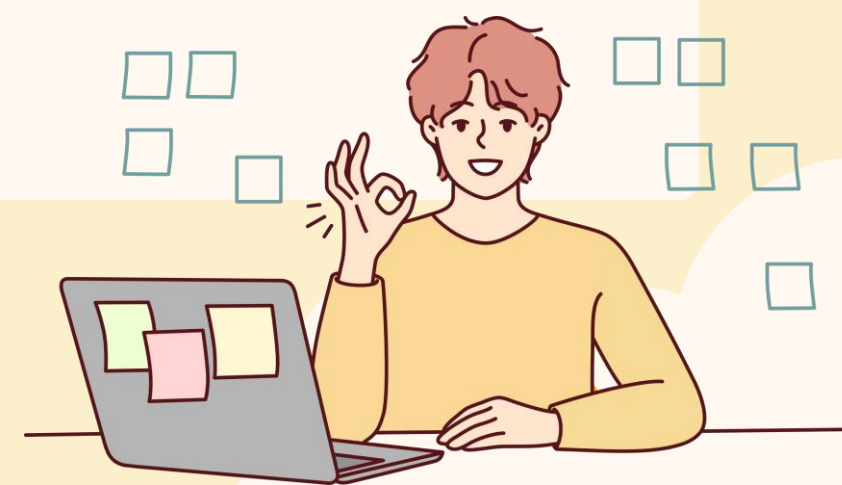
ทางเลือกที่ 2 จ่ายเงินสมทบ 100 บาท/เดือน

คุ้มครอง 4 กรณี คือ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย และกรณีชราภาพ

ทางเลือกที่ 3 จ่ายเงินสมทบ 300 บาท/เดือน

คุ้มครอง 5 กรณี คือ กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย กรณีชราภาพ และกรณี

สงเคราะห์บุตร

6

ประโยชน์ทดแทน

เมื่อลูกจ้างได้สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมแล้ว ลูกจ้างในฐานะผู้ประกันตนมีสิทธิจะได้รับประโยชน์ทดแทนจากการที่ได้เป็นผู้ประกันตนอะไรบางอย่างนั้น มีรายละเอียดดังนี้

คำว่า **ประโยชน์ทดแทน** หมายถึง ประโยชน์ที่ผู้ประกันตนจะได้รับประโยชน์ทดแทนเป็นเงินจากกองทุนประกันสังคม ประโยชน์ทดแทนมี 7 กรณีตามที่กล่าวมาแล้ว อาจแยกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 มีประโยชน์ทดแทน 4 กรณี

1. ประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย อันมิใช่เนื่องจากการทำงาน
2. ประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพ อันมิใช่เนื่องจากการทำงาน
3. ประโยชน์ทดแทนกรณีตาย อันมิใช่เนื่องจากการทำงาน
4. ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

กลุ่มที่ 2 มีประโยชน์ทดแทน 2 กรณี

1. ประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์บุตร
2. ประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ

กลุ่มที่ 3 มีประโยชน์ทดแทน 1 กรณี

ประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

อนึ่ง ในข้อ 1 ถึง 3 ของประโยชน์ทดแทนกลุ่มที่ 1 คำว่า อันมิใช่เนื่องจากการทำงาน หมายความว่า การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยก็ดี การทุพพลภาพก็ดี การตายก็ดี **สาเหตุมิได้เกิดเพราะลูกจ้าง** หรือผู้ประกันตนทำงานให้นายจ้าง หรือเป็นเพราะปกป้องผลประโยชน์ให้นายจ้าง แต่อาจเกิดจากกรณีอื่นหรืออุบัติเหตุใด ๆ ก็ได้ แต่ถ้าเกิดเพราะการทำงานให้นายจ้าง ผู้ประกันตนจะได้รับเงินจากกองทุนอีกชื่อหนึ่งคือ กองทุนเงินทดแทนซึ่งอยู่ในสำนักงานประกันสังคมเช่นกัน เรียกว่า **“เงินทดแทน”**

1 ประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน

ประสบอันตราย หมายถึงการได้รับบาดเจ็บหรือผลกระทบจากอุบัติเหตุ ความประมาท หรือเหตุสุดวิสัย ซึ่งอาจส่งผลต่อร่างกายหรือจิตใจ เช่น บาดเจ็บทางร่างกาย หรือเกิดความหวาดกลัวหรือประสาทหลอน จนถึงขั้นเสียชีวิต

เจ็บป่วย หมายถึง เจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ คือการรู้สึกไม่สบายเพราะโรคหรือความไข้หรือเหตุอื่นที่ทำให้รู้สึก

อันมิใช่เนื่องจากการทำงาน หมายถึง ไม่เกี่ยวกับการทำงาน ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบต่อนายจ้าง หรือไม่ใช่ในเวลาทำงาน

สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

1.1 ค่าส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค: ผู้ประกันตนมีสิทธิรับบริการตรวจสุขภาพและฉีดวัคซีนตามสถานการณ์โรคที่กำหนด โดยสถานพยาบาลที่สำนักงานกำหนดสิทธิ

1.2 ค่าบริการทางการแพทย์: สถานพยาบาลให้บริการตรวจวินิจฉัยและรักษา รวมถึงรับผิดชอบค่าใช้จ่ายกรณีส่งตัวไปรักษาที่สถานพยาบาลที่มีศักยภาพสูงกว่า หรือในกรณีฉุกเฉิน

การเกิดสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีประสบอันตรายและเจ็บป่วย อันมิใช่เนื่องจากการทำงานเมื่อผู้ประกันตน
จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือน ก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ (จ่ายเงินสมทบ
ครบ 3 เดือน ก่อนเดือนที่ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย)

2 ประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพ

ทุพพลภาพ หมายถึง การสูญเสียอวัยวะหรือความสามารถทางร่างกายจนไม่สามารถใช้งานได้สิทธิที่ผู้ประกันตน
จะได้รับ มีดังต่อไปนี้

2.1 เงินทดแทนการขาดรายได้

 กรณีทุพพลภาพระดับความสูญเสียรุนแรง (การสูญเสียตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป) ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้
ไปเป็นรายเดือนตลอดชีวิตในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้าง

 กรณีทุพพลภาพระดับไม่รุนแรง (สูญเสีย 35-49%) จะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตรา 30% หรือไม่
เกิน 30% ของค่าจ้าง ไม่เกิน 180 เดือน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนด

2.2 คาบริการทางการแพทย์

กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยฉุกเฉินวิกฤต ผู้ประกันตนสามารถเข้ารับบริการที่สถานพยาบาลเอกชน ใกล้เคียงโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สำนักงานจะรับผิดชอบค่าบริการจนกว่าจะพ้นภาวะวิกฤต ภายใน 72 ชั่วโมง (รวม วันหยุดราชการ)

การผ่าตัดปลูกถ่ายอวัยวะ การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม คาอุปกรณ์หรืออวัยวะเทียมจ่ายตามหลักเกณฑ์ และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนด

ค่าใช้จ่ายในกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพ จ่ายตามประกาศสำนักงานประกันสังคมเรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ อัตราค่าฟื้นฟูของผู้ทุพพลภาพ

การพยาบาลหรือคาพาหนะรับส่งผู้ทุพพลภาพ กรณีเข้ารับบริการทางการแพทย์

การเกิดสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีทุพพลภาพ

กรณีทุพพลภาพ อันมิใช่เนื่องจากการทำงาน เมื่อผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือน ก่อนทุพพลภาพ (จ่ายเงินสมทบครบ 3 เดือน ก่อนเดือนที่ทุพพลภาพ)

3 ประโยชน์ทดแทนกรณีเสียชีวิต

การเสียชีวิตของผู้ประกันตนที่มีสิทธิจะต้องเกิดจากการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตาย และไม่เกิดจากการทำงาน หรือการจงใจทำให้ตนเองบาดเจ็บ ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต

สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

ค่าทำศพ 50,000 บาทจะจ่ายให้แก่ผู้จัดการศพ ซึ่งสามารถเป็นบุคคลที่ผู้ประกันตนระบุในหนังสือ, สามัญภริยา, บิดามารดา, บุตร หรือบุคคลอื่นที่มีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพ

เงินสงเคราะห์กรณีตาย จะจ่ายให้แก่บุคคลที่ผู้ประกันตนระบุในหนังสือ หรือให้เฉลี่ยจ่ายแก่สามี, ภรรยา, บิดา มารดา, หรือบุตรในจำนวนที่เท่ากัน หากผู้ประกันตนส่งเงินสมทบมากกว่า 36 เดือนแต่ไม่ถึง 120 เดือน จะได้รับเงินสงเคราะห์ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างคุณด้วย 4 ส่วนหากส่งเงินสมทบเกิน 120 เดือน จะได้รับในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างคุณด้วย 12

เงินบำเหน็จชราภาพ (ดูหลักเกณฑ์กรณีชราภาพ)

หมายเหตุ :

- ผู้ประกันตนสามารถระบุบุคคลที่มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ตาย แต่หากไม่ระบุ จะจ่ายให้แก่สามี, ภรรยา, บิดา มารดา หรือบุตรในจำนวนเท่ากัน
- ทายาทสามารถขอคืนเงินกรณีชราภาพได้ภายใน 2 ปี
- สิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีเสียชีวิตเกิดเมื่อจ่ายเงินสมทบครบ 1 เดือนภายใน 6 เดือนก่อนถึงแก่ความตาย

4 ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

คลอดบุตร หมายถึง ทารกคลอดพ้นจากครรภ์มารดา อยู่รอด และเริ่มสภาพความเป็นบุคคลตามมาตรา 15 วรรค 1 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

4.1 ค่าตรวจและค่าฝากครรภ์ วงเงินไม่เกิน 1,500 บาท

4.2 ค่าคลอดบุตร สามารถคลอดบุตรที่สถานพยาบาลใดก็ได้ จะได้รับเงินค่าคลอดบุตรเหมาจ่าย
จำนวน 15,000 บาท

4.3 เงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้าง ไม่เกิน 15,000 บาท/เดือน

การเกิดสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

เมื่อผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 เดือน ภายในระยะเวลา 15 เดือน ก่อนวัน
รับบริการทางการแพทย์ (จ่ายเงินสมทบครบ 5 เดือน ก่อนเดือนที่คลอดบุตร)

5 ประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์บุตร

บุตรที่จะได้รับสิทธิสงเคราะห์บุตร จะต้องเป็นบุตรที่เกิดจากมารดาซึ่งเป็นผู้ประกันตน หรือเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาซึ่งเป็นผู้ประกันตน

สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

เงินสงเคราะห์บุตร เหมากจ่ายเดือนละ 800 บาทต่อบุตรหนึ่งคน ซึ่งมีอายุไม่เกิน 6 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ไม่เกิน 3 คน โดยรับสิทธิเมื่อบุตรอายุตั้งแต่แรกเกิด เว้นแต่ผู้ประกันตนเป็นผู้ทุพพลภาพหรือถึงแก่ความตาย ในขณะที่บุตรมีอายุแรกเกิดจนถึง 6 ปีบริบูรณ์ จะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนต่อจนอายุ 6 ปีบริบูรณ์

6 ประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน

การว่างงาน ในกรณีนี้ หมายถึง ลูกจ้างได้พ้นสภาพการจ้างงาน ด้วยสาเหตุสมัครใจลาออกด้วยตนเอง หรือถูกนายจ้างให้พ้นสภาพการจ้างงาน หรือการสิ้นสุดสัญญาจ้างงาน หรือเหตุสุดวิสัยที่ทำให้นายจ้างมีอาจจ้างงานลูกจ้างได้ต่อไป

สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

6.1 กรณีเลิกจ้าง ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้าง ครั้งละไม่เกิน 180 วันต่อปีปฏิทิน

6.2 กรณีลาออกหรือสิ้นสุดสัญญาจ้าง ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ ในอัตราร้อยละ 30 ของค่าจ้าง ครั้งละไม่เกิน 90 วันต่อปีปฏิทิน

6.3 กรณีว่างงานจากเหตุสุดวิสัย อันเกิดจากอัคคีภัย วาตภัย หรือธรณีพิบัติภัย ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันเกิดจากธรรมชาติ ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้าง ครั้งละไม่เกิน 180 วัน

6.4 กรณีว่างงานจากเหตุสุดวิสัย อันเกิดจากการระบาดของโรคติดต่อ ได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้าง ครั้งละไม่เกิน 90 วัน

7 ประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ

เงินบำนาญชราภาพ หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นรายเดือนให้กับผู้ประกันตนตลอดชีวิต

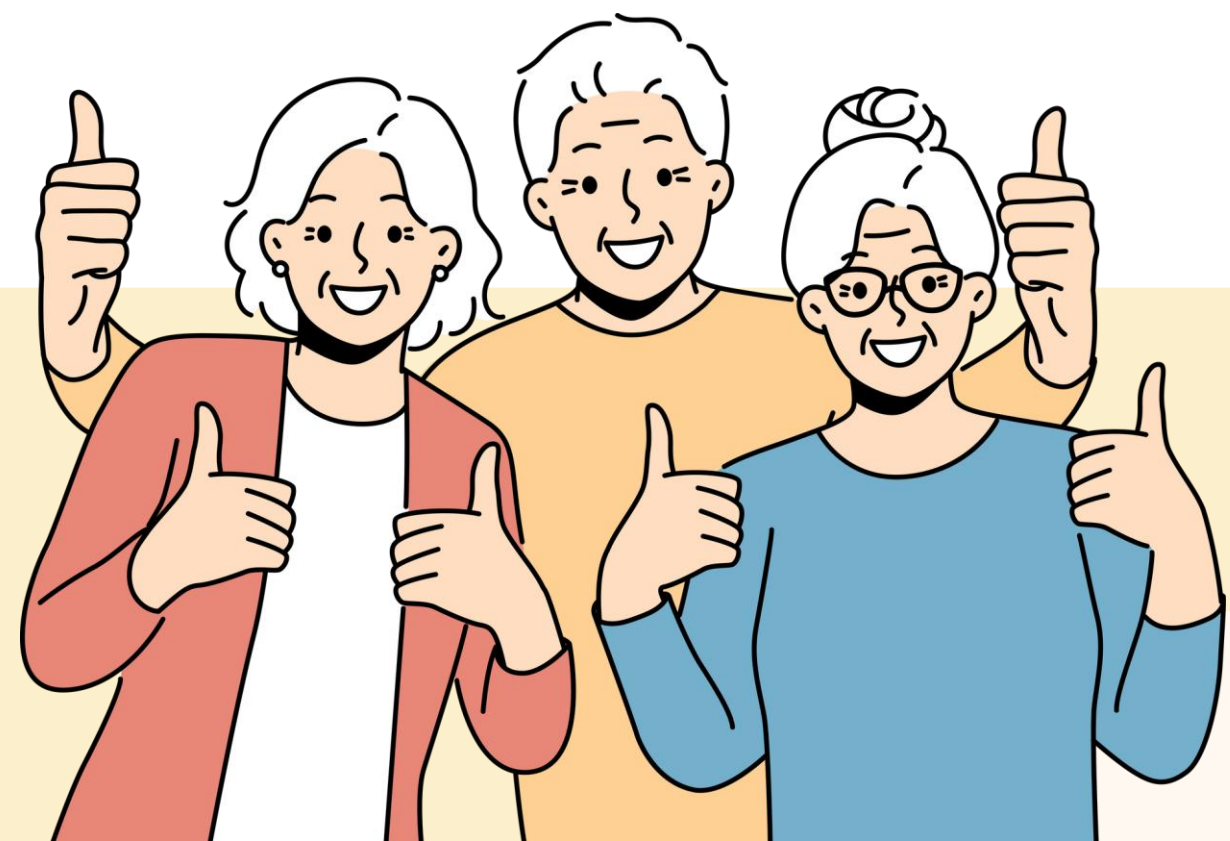
เงินบำเหน็จชราภาพ หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นเงินก้อนในครั้งเดียวให้กับผู้ประกันตน

ผู้ประกันตนอาจได้รับสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

กรณีบำนาญชราภาพ

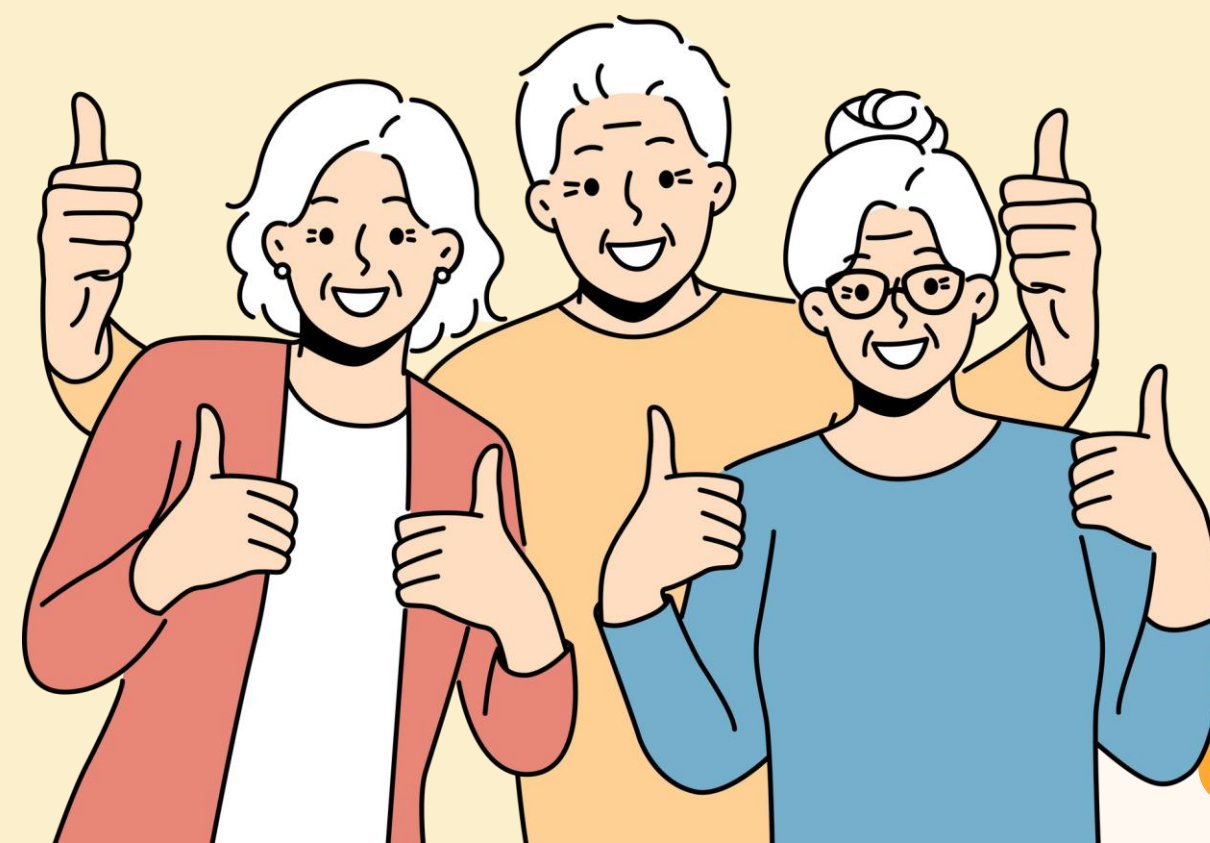
เงื่อนไขการเกิดสิทธิ

- 1) จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 เดือน ไม่ว่าระยะเวลา 180 เดือนจะติดต่อกันหรือไม่ก็ตาม
- 2) มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์
- 3) ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง

สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

- 1) กรณีจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 เดือน มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพเป็นรายเดือนในอัตราร้อยละ 20 ของค่าจ้างเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้ายที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบก่อนความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง
- 2) กรณีที่มีการจ่ายเงินสมทบเกิน 180 เดือน ให้ปรับเพิ่มอัตราบำนาญชราภาพตามข้อ 1 ขึ้นอีกในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบทุก 12 เดือน สำหรับระยะเวลาที่จ่ายเงินสมทบเกินกว่า 180 เดือน

กรณีบำเหน็จชราภาพ

เงื่อนไขการเกิดสิทธิ

- 1) จ่ายเงินสมทบไม่ครบ 180 เดือน
- 2) ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง
- 3) มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ หรือเป็นผู้ทุพพลภาพ หรือถึงแก่ความตาย

สิทธิที่ผู้ประกันตนจะได้รับ มีดังต่อไปนี้

- 1) หากจ่ายเงินสมทบต่ำกว่า 12 เดือน จะได้รับเงินบำเหน็จชราภาพเท่ากับจำนวนเงินสมทบที่จ่าย ส่วนการจ่ายสมทบตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป จะได้รับเงินบำเหน็จชราภาพจากทั้งผู้ประกันตนและนายจ้าง พร้อมผลประโยชน์ตอบแทนตามประกาศของสำนักงานประกันสังคม
- 2) หากผู้รับเงินบำนาญชราภาพเสียชีวิตภายใน 60 เดือนหลังรับบำนาญ จะได้รับเงินบำเหน็จชราภาพ 10 เท่าของเงินบำนาญรายเดือนสุดท้าย

7

สิทธิของผู้ประกันตนในระบบหลังสิ้นสุดสภาพ การเป็นผู้ประกันตน

ในกรณีผู้ประกันตนตามมาตรา 33 หรือผู้ประกันตนในระบบได้ส่งเงินสมทบครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเวลา จนก่อให้เกิดมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้ว ต่อมาผู้ประกันตนได้สิ้นสุดสภาพการเป็นผู้ประกันตน เนื่องจากสิ้นสุดสภาพการเป็นลูกจ้างอันมิใช่ความผิดของผู้ประกันตน ย่อมมีสิทธิตามกฎหมายประกันสังคม ดังนี้

1. มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกรณีประสบอันตราย กรณีเจ็บป่วย กรณีคลอดบุตร และกรณีตาย ต่อไปอีก 6 เดือน นับแต่วันสิ้นสุดสภาพการเป็นลูกจ้าง 23
2. มีสิทธิสมัครเป็นผู้ประกันตนต่อไปได้หากประสงค์ โดยแสดงความจำนงต่อสำนักงานประกันสังคมภายในกำหนด 6 เดือน นับแต่วันสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน

8

เงินทดแทน

กฎหมายประกันสังคมมี 2 ฉบับ คือ **พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533** และ**พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537** (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 โดยสำนักงานประกันสังคมดูแล**กองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน** ทั้งสองกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความมั่นคงในการดำรงชีวิตแก่ลูกจ้าง นายจ้างต้องปฏิบัติตามกฎหมาย แต่แตกต่างกันที่ประโยชน์ที่ผู้ประกันตนจะได้รับจากพระราชบัญญัติประกันสังคมเรียกว่า **"ประโยชน์ทดแทน"** ในกรณีที่เจ็บป่วย ทูพพลภาพ หรือเสียชีวิตไม่เกี่ยวกับการทำงาน ส่วนพระราชบัญญัติเงินทดแทนจะจ่าย **"เงินทดแทน"** เมื่อเกิดอันตรายหรือความเสียหายจากการทำงานให้แก่นายจ้าง

ลูกจ้างอาจต้องทำงานในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่ออันตรายหรือการเจ็บป่วย ซึ่งอาจเกิดจากเครื่องมือหรือลักษณะการทำงานที่ไม่ถูกต้อง การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยทำให้ขาดรายได้ในการดำรงชีพ รัฐจึงออกกฎหมายเงินทดแทนเพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือลูกจ้างในกรณีที่ประสบอันตรายจากการทำงาน

กองทุนเงินทดแทน

พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 กำหนดให้มีกองทุนเงินทดแทนภายใต้การดูแลของสำนักงานประกันสังคม เพื่อจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างที่ประสบอันตราย เจ็บป่วย หรือเสียชีวิตจากการทำงานให้นายจ้าง โดยนายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน ลูกจ้างทุกคนที่ทำงานให้นายจ้างจะได้รับการคุ้มครองทันทีกรณีสูญเสียชีวิตหรือสมรรถภาพของอวัยวะ กรณีทุพพลภาพ และกรณีตาย) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน และค่าทำศพ ดังนี้

1. กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

- ค่ารักษาพยาบาลไม่เกิน 50,000 บาทต่อครั้ง หากเกินสามารถเบิกเพิ่มตามเกณฑ์
- ค่าทดแทนรายเดือน 70% ของค่าจ้าง สำหรับลูกจ้างที่ไม่สามารถทำงานได้ ไม่เกิน 1 ปี
- ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพตามความจำเป็น

2. กรณีสูญเสียชีวิตหรือสมรรถภาพทางร่างกาย

- ค่าทดแทนรายเดือน 70% ของค่าจ้าง ตามระยะเวลาที่กำหนด ไม่เกิน 10 ปี

3. กรณีทุพพลภาพ

- ค่าทดแทนรายเดือน 70% ของค่าจ้าง ตามประเภทและระยะเวลาที่กำหนด ไม่น้อยกว่า 15 ปี

